

Gustav NOVOTNÝ, **Ve službách zemědělského školství a zákonodárství na Moravě. Osobnost a dílo Františka Bilovského (1876–1956)**, Historický ústav, Praha 2019, 520s. (Práce Historického ústavu AV ČR, v. v. i. Řada A Monographia, 92; resumé anglicky a francouzsky, dokumenty a obrazová příloha)

Zpočátku vše nasvědčovalo tomu, že F. Bilovský (1876–1956), rodák z Držovic u Prostějova, který vystudoval v Praze právní nauky na české univerzitě (kde ho ovlivnil Albín Bráf), bude po celý život pracovat jako řadový soudce občansko-správních agend na severní Moravě. Ačkoliv měl plnou kvalifikaci, po necelých sedmi letech v roce 1906 soudcovské působení opustil a stal se konceptním úředníkem moravského zemského výboru v Brně s tím, že v této službě nakonec dosáhl titulu vrchního zemského rady. Jako podřízený a blízký spolupracovník Jana Vaci a hlavně Kuneše Sonntaga, zemských poslanců na program agrární strany a přisedících tohoto výboru, se staral především o české zemědělské školství, výzkum i dílčí otázky související se zákonodárnou činností. V době první světové války organizoval a vedl Zemský úřad pro zprostředkovávání práce v Brně (instituci, již až dosud nebyla věnována zasloužená pozornost), po válce se podílel na přestavbě velkorysého zemského zemědělského výzkumu, a když zemský výbor trvale opustil, nezamířil mezi právníky pražského Nejvyššího správního soudu, nýbrž po tři desítky let učil na nově vybudované Vysoké škole zemědělské (dnešní Mendelově univerzitě) v Brně, o jejíž vznik se zásadně přičinil K. Sonntag. Tam byl jmenován suplentem, honorovaným docentem a řádným profesorem právních nauk a zemědělské politiky (1922), řediteloval malému ústavu, byl zvolen jedenkrát rektorem i děkanem obou odborů učení a obstarával právní agendu obou velkých školních statků (Žabčice a Adamov-Křtiny). Jako známý představitel soudobé agrárně-politické vědy se uplatnil v období do počátku destruktivního procesu nastolenému únorem 1948. Zanechal publikace, které mají i dnes význam pro ty, kdo se budou zabývat historií zemědělství a družstevnictví. Monografie, jež je prvním zpracováním životních osudů Bilovského a která vychází z četných a dosud nevyužitých archivních pramenů, je doplněna několika textovými přílohami, jež se vztahují především k jeho všestranné činnosti.